

סגן ראובן חיים ("קרוליקה")
429825

בן שפרה ומשה-ברוך הכהן
נולד ב- ל' סיוון תרצ"ח 29.6.1938
התגייס לצה"ל באוגוסט 1960
שרת בגדוד "גדעון" (13)
נפל ב- כ"א שבט תשכ"א 6.2.1961
בעת מילוי תפקידו.

ראובן חיים,

בן שג' היה חיים להוריו. הוא נולד בעיר טרגנימץ ברומניה שם עברו עליו שנות ילדותו. כאשר פרצה מלחמת העולם השנייה, גויס אבי המשפחה לעבודות כפייה אצל הגרמנים, אבל ניצל וניצלה גם המשפחה הקטנה. בשנת 1948 עלה ארצה אריה האח הבכור, במסגרת של "עלית הנוער", למד בבית הספר החקלאי "מקווה ישראל", אחר כך התגייס לצה"ל. חיים הצעיר עלה עם ההורים בשנת 1950, הם קבעו את ביתם בהרצליה.

חיים למד בבית ספר יסודי "ברנר" ובתיכון בהרצליה. בהרצליה פתחו ההורים חנות מכולת קטנה ועבדו קשה לפרנסתם. לרעננה עקרו לאחר שכבר היו שניהם פנסיונרים. במאמץ ובדאגה טיפחו ההורים את ביתם ואת בניהם. חיים גדל והיה לבחור רציני ואחראי, הדריך בשורות הגדני"ע, עבר קורס עזרה ראשונה והצטיין בידיעותיו וביחסו הרציני לחומר ולעבודת ההתנדבות. את בחינות הבגרות סיים בהצלחה ובאוגוסט 1959 התגייס לצה"ל. הוא הוצב לשרת ב"חטיבת גולני".

"חיים היה בחור נוח לבריות, עם ראש טוב", מדגיש אריה אחיו. "מגיל צעיר זכה בפרסים שונים על לימודיו ושאר הצטיינותיו בכל מיני נושאים. בתקופה כבת ארבע שנים בה חייתי באילת, התכתבתי עם חיים אחי.

מכתביו התאפיינו בדאגה רבה להורים." מהר מאוד נתגלתה משיכתו לחיי הצבא. חיים ראובן התעניין בהסטוריה צבאית ובטקטיקה צבאית, הוא רכש וקרא הרבה ספרות צבאית - הצבא הפך לעניין המרכזי שהעסיקו. לאחר נפילתו הספידו מפקד ב"גולני" ואמר כי מותו של חיים אשר היה בדרגת סגן כאשר נפל, אינו רק אבדה קשה למשפחה ולידידים, אלא אבדה לצה"ל כולו. למפקדיו של חיים אכן היה תכניות ותקוות רבות לגבי הקצין הצעיר והמוכשר.

חיים שרת בגדוד 51 ובגדוד 13 ב"גולני", בזמנים של אי-נחת בגזרת הצפון. חודשים לפני נפילתו אמר לאחיו: "אריה, אני הולך למשהו קשה ואני לא שקט... אם אצא מזה - יהיה נס"...

חיים ראובן נפל בעת מילוי תפקידו בפעולת לילה באזור תל-קציר. בנו של האח אריה, נושא את שמו של חיים זכרונו לברכה.

13 גדוד

גדוד "גדעון" (13)

קבוץ גלויות

קשיי תקשורת

לחטיבת "גולני" בראשית שנות החמישים היו קשיים רבים, שבאו לידי ביטוי בולט בקרב על תל אל-מוטילה. לדעת הוועדה, התקשו חיילי היחידה ליצור תקשורת בעת הקרב וזאת בגלל הריבוי בשפות הדיבור (רק 10 אחוזים מן החיילים היו ילידי הארץ ומערב אירופה).

רמת החיילים – כך טענה הוועדה – לא היתה גבוהה גם מפני שחלקם לא השלימו את אימוניהם (לרבות אימון הפרט), והטובים מביניהם היו אלה שנפגעו ראשוניים, בפעולת תל אל-מוטילה.

ותיקי מלחמת העצמאות החלו משתחררים, ואת מקומם תפסו מתגייסים צעירים מבני העלייה החדשה. חיילים אלה – אף שהיתה להם זיקה עמוקה למוולדת ולערכי האומה – באו לחטיבה ללא ערכי משמעת ומוראל, וללא היכרות עם תנאי הארץ ושפתה. לפני החטיבה ניצבו בעיות חברתיות קשות בנוסף לנומס התפקידים הבטחוניים.

היה צורך ללמד את החיילים החדשים עברית, להקנות להם ערכים ולסייע בהשתלבותם במערך המדינה. כן היה על מפקדי החטיבה לתקן את המצב ולגבש את היחידות, כדי שתוכלנה לנהל את חילן בתפקידי הנהלה על הגבולות, סיוורים, מילואים, כנגד מעשי התוקפנות של הערבים. תקופת ההתאמה התקופת מעבר לחטיבת "גולני", אשר התחילה עסקו בתפקיד הגנה, אבטחה ותפקידים אחרים בכלל היו אלה שנים קשות למדינת ישראל. העלייה ההמונית בראשית שנות ה-50 הציבה בעיות קשות של קליטה כלכלית וחברתית, בעיות הקשורות בהתיישבות בקנה מידה נרחב ובעיות הקשורות במעבר המוני של עולים ממקצור עות בלתי יצרניים לכפר ולתעשייה.

בראשית 1950 הוקמו בארץ המעברות הראשונות, שהטביעו את חותמן על נוף הארץ במחצית הראשונה של שנות ה-50. מיקומן של המעברות נקבע על יסוד אפשרויות התעסוקה, ולפיכך הוחלט על פיזורן בכל חלקי הארץ – ממטולה בצפון ועד לירוחם בדרום. מיספרן של המעברות הגיע לכדי 120, ורבים מהחיילים החדשים של חטיבת "גולני" המתחדשת באו מקרב המעברות.

היו בעיות קשות ב"גולני" של אותם ימים: אי ידיעת השפה העברית, בעיות של נפקדים ועריקים, בעיות של שימוש בסמים, בעיות של חוסר קומוניקציה ובעיות סעד חמורות ביותר. ואולם העבודה השליחותית שביצעו מפקדי החטיבה, ברובם ותיקי תש"ח, עשתה את שלה. נוצר קשר אישי עם החייל, והוא החל להאמין במפקד שלו, ראה בו חבר ושיתף אותו בבעיותיו.

תיק מפקד החטיבה של אותם ימים מלא בעשרות ומאות מכתבי חיילים משוחררים, ששמרו על קשר עם מפקדיהם, כתבו להם בעברית רצוצה ועמוסת שגיאות כיצד הם מסתדרים באזרחות, ובמיקרים לא מעטים אף ביקשו את עזרת המג"ד או המח"ט בניסיון להתקבל למקום עבודה.

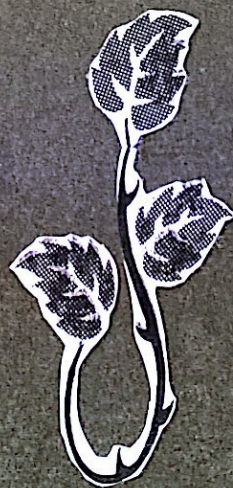
גם את פעולותיה הצבאיות של "גולני" בראשית שנות ה-50 צריך להבין דרך היכרות מעמיקה של אותה תקופה. קליטת העלייה ומיווגה בתרבות ובחברה הישראלית תוך הקניית בסיס כלכלי לעורלה, היוו את עיקר המאמצים ותבעו השקעת מירב הפוטנציאל של המדינה. הצבא רחב-ההיקף של מלחמת העצמאות פורק, ואת מקומו תפס צבא סדיר קטן-ההיקף ומערך מילואים רחב-ההיקף, שעליו הושתת עיקר כוחו של צה"ל.

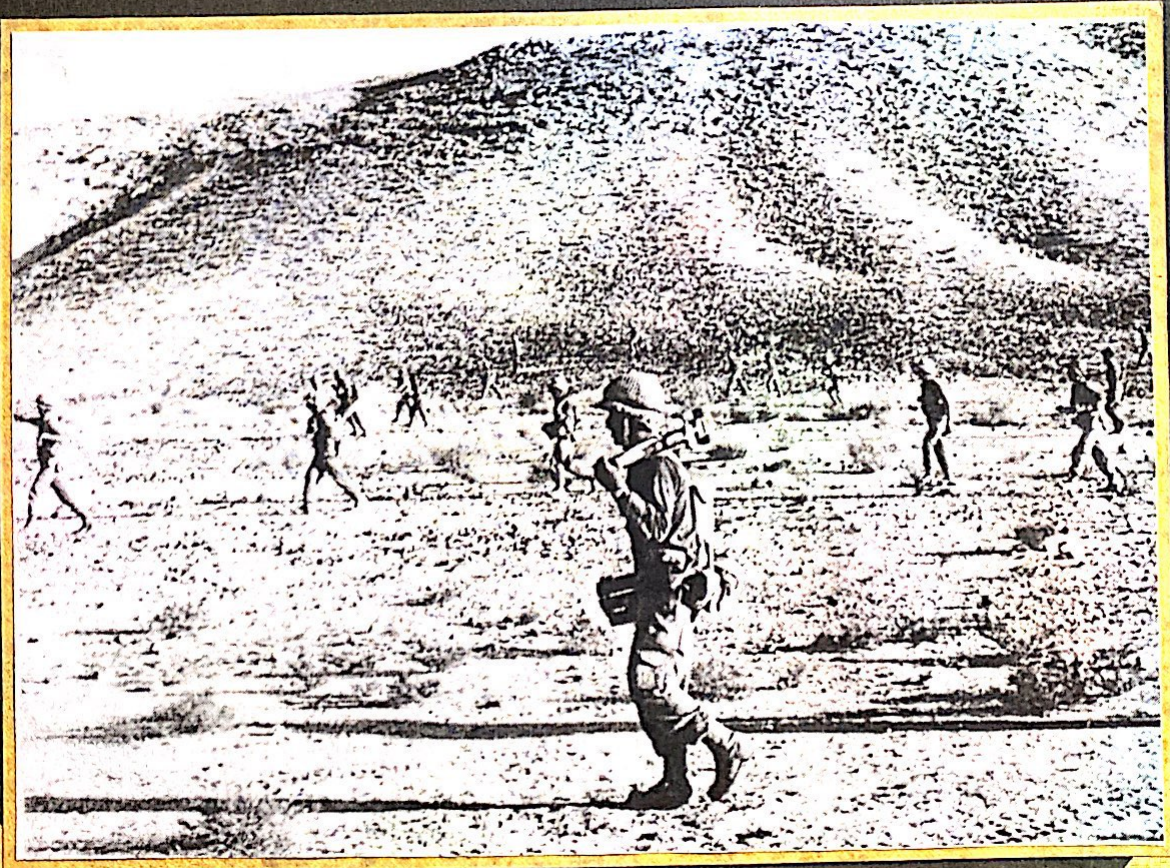
המשימות הצבאיות שהוטלו בתקופה זו על חטיבת "גולני" כללו תפקידי שמירה, אבטחה ופטרול. גדוד "גדעון" החזיק את גבול הצפון, אך מובן שלא היתה זו תפיסת קו במושגים המוכרים היום. חוליות קטנות של חיילי הגדוד התפרסו במקומות רגישים בגבול הצפון והפגינו נוכחות. אם למשל, היו מתבצעות עבודות בייבוש החולה והוטל על "גולני" לאבטח את האיזור, היתה נשלחת כיתה עם הנשק הכיתתי שלה, ובמיקרה הטוב יותר, היו מוסיפים לקבוצת החיילים גם מקלע בינוני. כך הוחזק קו הצפון. השקט בקו הגבול עם סוריה לא ארך זמן רב.

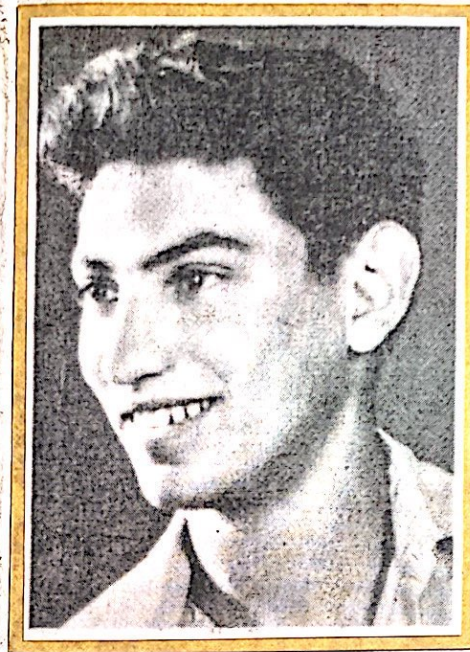
הנוף האנושי של "גולני"

על הנוף האנושי של חטיבת "גולני" באותם ימים, מספר נחום גולן, מפקד החטיבה, במהלך מלחמת יום העצמאות: "נסיון מאורעות 39-1936 בעמקים ובגליל, והתגבשותה של שיכבת פעילים בהגנה ואנשי משמר, קורסים רבים ושונים אשר הקיפו את אנשי היישובים והנוער - הביאו לחטיבה שכבות המעורות במסורת אידגון ה"הגנה" ובערכיו. אליהם נצטרפו יחידות מגויסות של חיל נוטרים, בני ערים ומושבות, אשר קיימו בעת ההיא את שנת השירות הלאומי שלהם, ועל אלה נוספו מאנשי היישובים ובניהם, אשר לחמו במסגרת הצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה, וראו בשירותם שליחות 'הגנתית' מובהקת... רבות מפעולות החטיבה בוצעו תחילה תוך גיוס זמני של אנשי היישובים לצורך פעולה בודדת זו או אחרת. הדבר בא מתוך שהמסגרת של חיילי הגיוס המלא לא הספיקה עדיין, והאנשים נקראו לפעולה ישר מעבודתם. כשגמרו - חזרו למשקם, לעבודת יומם. "גם הסגל הפיקודי של החטיבה עלה מקרב אנשי ההתיישבות שבמרחב, והוא שהטביע את צביונו המובהק על החטיבה ואורח חייה והשפיע על הרוח והאווירה המיוחדים, אשר ציינו אותה בתקופת מלחמת השיחרוד ואף לאחריה, וכך היינו החטיבה, מרחב העמקים והגליל על יישוביו, בימים הראשונים למלחמה - גוף אחד".

באימונים

ת.נ.צ.ב.ה.
ראובן חיים
1938-1961

...אין נכבד את כולם
את יפה הבלגית והתלאר
כי רעות שבבאת, לעולם
לא תתן את לבן לשכוח.
אהבה וקוללת בדם
את תשובי בנינו לפלוח.
חיים גרי.

תמונות של חיים מתקופת הצבא

מה אָבֵרֵךְ לוֹ, בְּמַה יִבְרַךְ
זֶה הָעֵלָם שָׂאֵל הַמְּלֵאךְ.

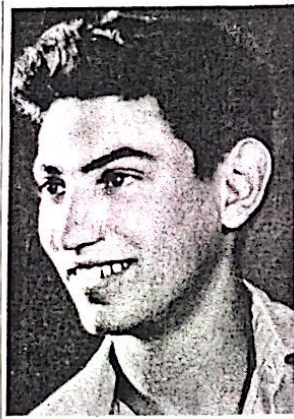
מה אָבֵרֵךְ לוֹ, בְּמַה יִבְרַךְ
זֶה הַיְלֵד, שָׂאֵל הַמְּלֵאךְ.

וּבְרַךְ לוֹ חַיִּיךָ שְׂכֵמוֹהוּ כְּאוֹר,
וּבְרַךְ לוֹ עֵינַיִם גְּדוּלוֹת וְרוֹאוֹת,
לַחֹפֶשׂ בֶּן כָּל פְּנַח וְחַי וְצַפּוֹר,
וְלֵב לְהַרְגִישׁ בּוֹ אֶת כָּל הַמַּרְאוֹת.

”יִהְיֶה זְכָרוֹ בְּרוּךְ”

מה אָבֵרֵךְ לוֹ, בְּמַה יִבְרַךְ
זֶה הַנְּעַר, שָׂאֵל הַמְּלֵאךְ.

רְאוּבֵן חַיִּים ז”ל

וּבְרַךְ לוֹ רַגְלַיִם לְרַקֵּד עַד אֵינְסוּף,
וְנֶפֶשׁ לְזָכֹר בָּהּ אֶת כָּל הַלְחָנִים,
וְיָד הָאוֹסֶפֶת צְדָפִים עָלֵי חוּף,
וְאֵזֶן קְשׁוּבָה לְגְדוּלִים וְקִטְנִים.

וּבְרַךְ כִּי יָדָיו הִלְמוּדוֹת בְּפָרְחִים
יִצְלָחוּ גַם לְלַמֵּד אֶת עֲצַמַת הַפְּלָדָה,
וְרַגְלָיו הָרוֹקְדוֹת אֶת מִסַּע הַדְּרָכִים,
וּשְׂפָתָיו הַשְּׂרוֹת אֶת מְקַצֵּב הַפְּקָדָה.

מָה אֲבָרֵךְ לּוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַגִּבּוֹר, שְׁאֵל הַמְּלֶאֶךְ.

נָתַתִּי לוֹ כָּל שְׂאֵפֶשֶׁר לִי לְתַתּוֹ,
שִׁיר וְחִיּוּךְ וְרִגְלִים לְרִקְדָּה,
וְיָד מְעֻדָּנֶת וְלֵב מְרֻשֵׁט -
וּמָה אֲבָרֵךְ לָךְ עוֹד?

מָה אֲבָרֵךְ לּוֹ, בְּמָה יִבְרָךְ
זֶה הַיְלֵד, הָעֶלְם הַרֹבֵץ?

הַנְּעַר הַזֶּה עֲכָשְׁיוֹ הוּא מְלֶאֶךְ,
לֹא עוֹד יִבְרַכּוּהוּ, לֹא עוֹד יִבְרָךְ.
אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, אֱלֹהִים!
לוֹ אַף בְּרַכָּתָ לּוֹ - חַיִּים.